

Barnsäkerhet i bil 2023

– en årlig rapport om svenska föräldrars kunskap
och förhållningssätt till barnsäkerhet i bil

VOLVIA

OM RAPPORTEN

Inledning

Välkommen till årets Barnsäkerhet i bil-rapport som ger en ingående bild av barns säkerhetsmässiga förutsättningar i bilen.

Med den här rapporten vill vi ge en nulägesbild av barns säkerhet i bilen. Målet är att med fakta och insikter bidra till att ta oss framåt i arbetet för alla barns rätt att färdas säkert i trafiken. Rapporten produceras på både svenska och engelska och citeras i olika forsknings sammanhang över hela världen, senast på SAFERS internationella seminarie: Child occupant protection i september 2022.

Sverige är ett föregångsland gällande säkerhet i bil. För vuxna är säkerhetsbältet i kombination med airbag avgörande för att minska risken för allvarliga skador eller dödsfall. Men barnen då, åker de lika säkert som vuxna? I många fall ja – framförallt om vi tittar på de riktigt små barnen.

Dock visar årets rapport även att det finns en hel del utmaningar och förbättringsområden, framförallt för barn i åldern 4 år och äldre. Många av utmaningarna handlar om de vuxnas kunskap.

För att barn ska åka säkert krävs extra barnskydd som är utvecklade för barnkroppens förutsättningar. Till exempel minskar risken för att skadas svårt eller dö med upp till fem gånger om barnet sitter bakåtvänt till 4-5 års ålder. Det är också viktigt att äldre barn som åker framåtvänt använder ett

barnskydd ända upp till 10-12 års ålder, för att minska risken för allvarliga skador på huvud, nacke eller inre organ i magen.

Nyckeln till att barn får det skydd och de anpassningar som de behöver för att färdas säkert i trafiken är föräldrarnas kunskapsnivå. Det finns dessvärre en problematik i att det finns dels lagar, som fokuserar på längd, och dels rekommendationer, som fokuserar på ålder. Det finns också tester av bilbarnstolar, som utgår ifrån vikt. Det medför att föräldrar kan ha svårt att förstå vad som är bäst och varför. Detta, bland annat, resulterar i missförstånd och förvirring. Genom våra kontinuerliga undersökningar kan vi se att kunskapsbristen är konstant över åren – vilket visar på ett fortsatt behov av tydlig och konsekvent information riktad till föräldrar.

Volvia har arbetat med olika trafiksäkerhetsfrågor i ca 60 år, och med barns säkerhet specifikt sedan 2009 då vi såg ett behov att tydligare lyfta upp att barn har lika stor rätt som vuxna att färdas säkert i trafiken. De nuvarande svenska rekommendationerna gällande ålder har fått spridning över hela världen och bygger på många års forskning av olika svenska aktörer, inte minst från Volvo och från vår egen Trafikforskningsledare Magdalena Lindman.

OM UNDERSÖKNINGEN

Hur gjordes undersökningen?

Varje år intervjuar Volvia över 1000 män och kvinnor som har barn i åldern 0-11 år. I undersökningen får de svara på frågor som berör vanor, beteende och kunskap i relation till barnsäkerhet i bil. Studien är unik i fråga om djup och innehåll.

Årets undersökning genomfördes under vecka 6-8 2023 bland personer i åldern 20-65 år som har barn i åldern 0-10 år och 11 månader samt tillgång till bil som de kör regelbundet. Föräldrarna angav barnets födelsedatum. Intervjun genomfördes online med 1003 personer i Norstats representativa webbpanel och intervjutiden var i snitt 7 minuter. En intervjuperson kan ha flera barn som den svarat för, och i dessa fall har svaret registrerats per barn. Totalt antal barn i undersökningen var 1627 stycken.

I rapporten refererar vi till barn i olika åldrar:

- Till åtta år = barnet har inte fyllt 8 år
- 1-4 år = Från 1 år till 3 år och 11 månader.

Presenterade siffror är avrundade till närmaste heltal. Det kan göra att en summa som logiskt sett ska bli 100 % någon gång kan bli 99 % eller 101 %.

I rapporten används ordet "barnskydd" för att referera till de olika typer av extra skydd som finns, det vill säga babyskydd, bakåtvänd bilbarnstol, bilbarnstol som kan användas både bakåt- och framåtvänt, bilbarnstol med balk, bältesstol, bälteskudde samt integrerad bälteskudde/-stol.

Sammanfattande resultat

I Sverige är vi generellt duktiga på att använda bilbarnstolar till våra barn när de åker bil. Undersökningen visar att svenska föräldrar är säkerhetsmedvetna och tycker det är viktigt att barnen sitter säkert. 97% av barnen upp till 8 år sitter alltid med någon form av barnskydd. Det är också mycket glädjande att se att många föräldrar låter sina barn sitta bakåtvända tills de är ca 4 år. Hela 99% av barnen 0-1 år och 11 månader samt 83% av barnen 2-3 år och 11 månader sitter i bakåtvända bilbarnstolar eller babyskydd.

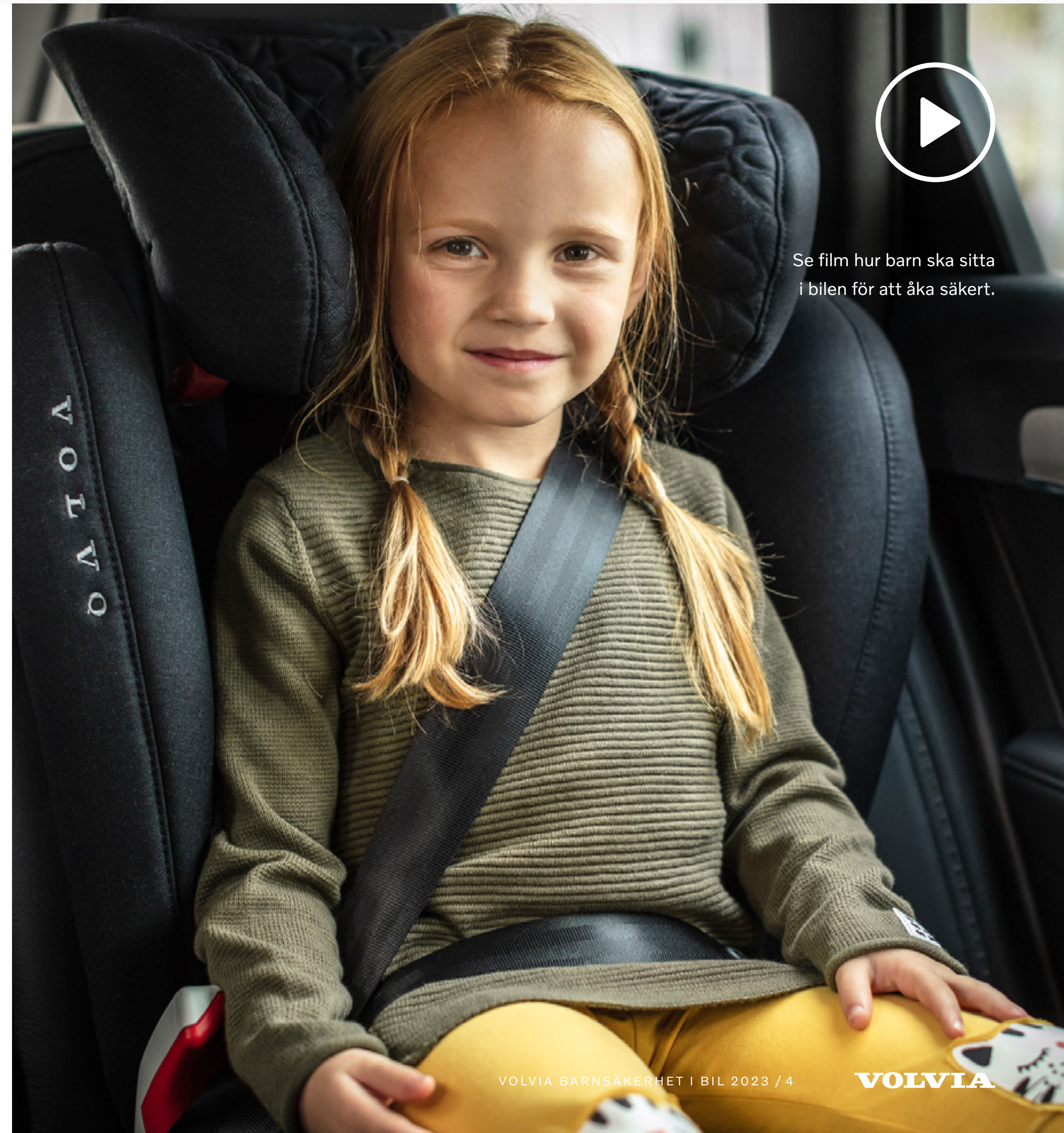
Vi ser att den stora förändringen kommer i fyraårsåldern, då undersökningen visar att hela 68 % av fyraåringarna åker framåtvänt. Det är glädjande en minskning jämfört med 2022 men trots detta innebär det fortfarande att ett stort antal barn riskerar allvarliga skador i onödan. Åldersmässigt är det i tidigaste laget då så många barn kroppsligt är för små för att sitta säkert i en framåtvänd stol.

Det är alarmerande att 26 % av gruppen 8-10 år och 11 månader aldrig använder bilkudde eller bältesstol. Barn i den åldern är oftast inte kroppsligt tillräckligt utvecklande för att sitta med enbart säkerhetsbältet. Okunskapen bland föräldrarna är i det här fallet stor. Hela 56% vet inte, eller svarar en för låg ålder på frågan om hur länge ett barn bör

åka med barnskydd. Många säger sig känna till reglerna och rekommendationerna om barnsäkerhet i bil men vi kan i undersökningen se att det finns brister i kunskapen.

Resultatet visar också på en seglivad myt om säkerhetsbältet. En överväldigande majoritet, hela 83%, av svenska föräldrar tror att det är farligt för barnet om bilens säkerhetsbälte ligger mot halsen vid en krock eller kraftig inbromsning. Så är inte fallet, även om det kan vara obekvämt. Detta är en vanlig myt som också följer med upp i vuxen ålder.

Vi kan se geografiska skillnader i undersökningen. När det gäller hur stor andel av barnen i åldern 0-3 år och 11 månader som sitter bakåtvända är den högre i storstäderna, ju större stad, desto högre andel. I storstäderna sitter alltid 95% i den åldern bakåtvända. På landsbygd och i mindre samhällen är andelen 85%. När det gäller den upplevda kunskapsnivån där 74% av föräldrarna anser sig kunna tillräckligt om barnsäkerhet i bil är det motsatt hållet. Andelen är lägre i storstäderna totalt sett jämfört med mindre orter.

Se film hur barn ska sitta i bilen för att åka säkert.

1 av 6 sitter framåtvända
innan de fyllt 4 år

Vid 4 års ålder sitter
68% av barnen alltid
framåtvända

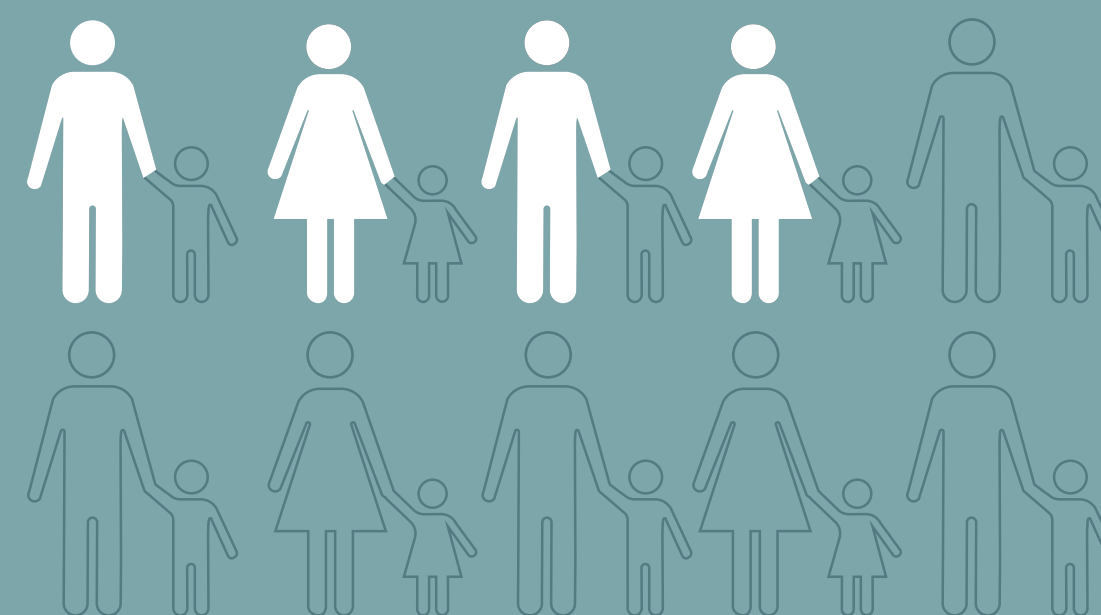
Rapporten i korthet

83%

låter barnen åka bakåtvänt tills de fyller 4 år

52%

Endast 52 % av barnen 8-11 år använder alltid barnskydd

1 av 4

1 av 4 vet inte vilken ålder barn
bör ha uppnått för att sitta framåtvänt i bilen

4 av 10

Endast 4 av 10 vet vilken ålder ett barn bör
ha för att kunna åka utan barnskydd

83%

av föräldrarna tror felaktigt att det är farligt
om bältet ligger mot barnets hals

97%

av föräldrarna med barn upp till 8 år använder
alltid någon form av barnskydd till sina barn

1. Barnskydd

Lagar och rekommendationer

LAGAR:

- Alla barn som är kortare än 135 cm ska använda en särskild skyddsanordning (babyskydd, bilbarnstol eller bältesstol/kudde). I den här rapporten kallar vi dem för "barnskydd".
- Barn i bakåtvända skyddssystem får endast sitta på en plats utrustad med en passagerarkrockkudde om krockkudden har satts ur funktion.

REKOMMENDATIONER:

- Den nationella rekommendationen i Sverige: Barn ska sitta bakåtvänt till minst 4 års ålder, gärna längre. Denna rekommendation är från 2017. Vi, många andra försäkringsbolag och forskare rekommenderar bakåtvänt till 5 års ålder.
- Forskare rekommenderar att barn ska vara minst 140 cm + 10 - 12 år för att åka helt utan barnskydd.

Barns kroppar och skelett är inte fullt utvecklade att klara en kraftig inbromsning eller krock på samma sätt som en vuxen. Därför behöver ett barn sitta på ett barnskydd i bilen. För att barnet ska åka så säkert som möjligt är det viktigt att använda rätt skydd anpassat efter barnets ålder, längd och vikt. Vi refererar till följande barnskydd i undersökningen:

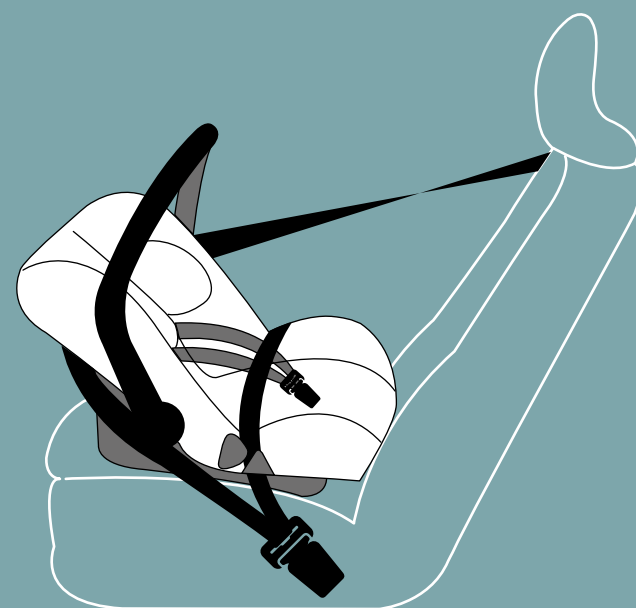
Bakåtvända skydd

- Babyskydd
- Bakåtvänd bilbarnstol

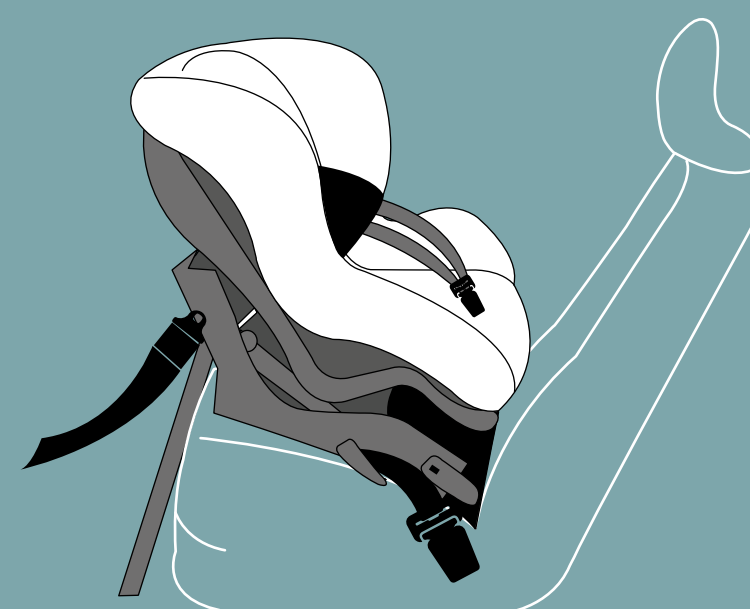
Framåtvända skydd

- Framåtvänd bältesstol med bilens bälte
- Bälteskudde
- Integrerad bälteskudde/-stol
- Framåtvänd bilbarnstol med 5-punkts internbälte
- Framåtvänd bilbarnstol med balk (ej rekommenderad i Sverige)

Bakåtvända skydd

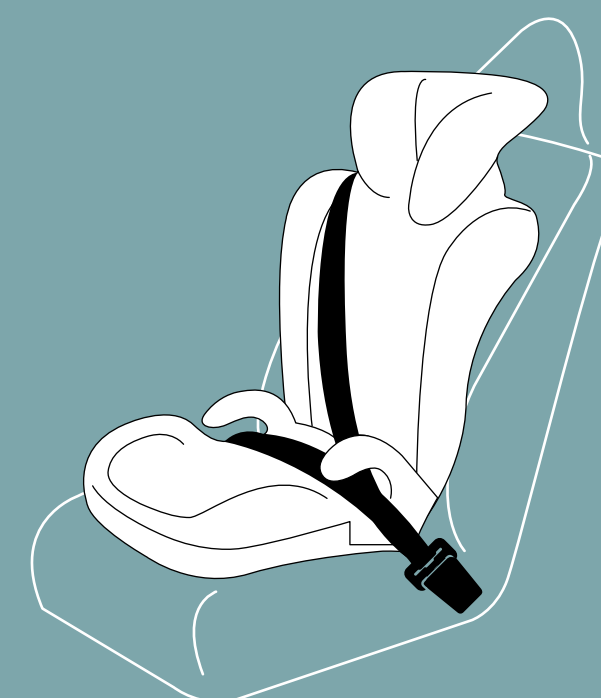

Babyskydd

Bakåtvänd bilbarnstol

Framåtvända skydd

Framåtvänd bältesstol med bilens bälte

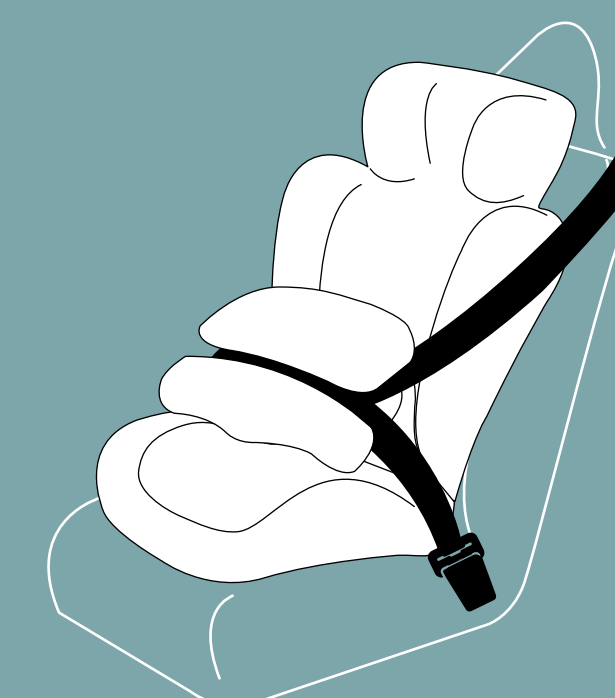
Bälteskudde

Integrerad bälteskudde/-stol

Framåtvänd bilbarnstol med 5-punkts internbälte

Framåtvänd bilbarnstol med balk (ej rekommenderad i Sverige)

1. BARNSKYDD

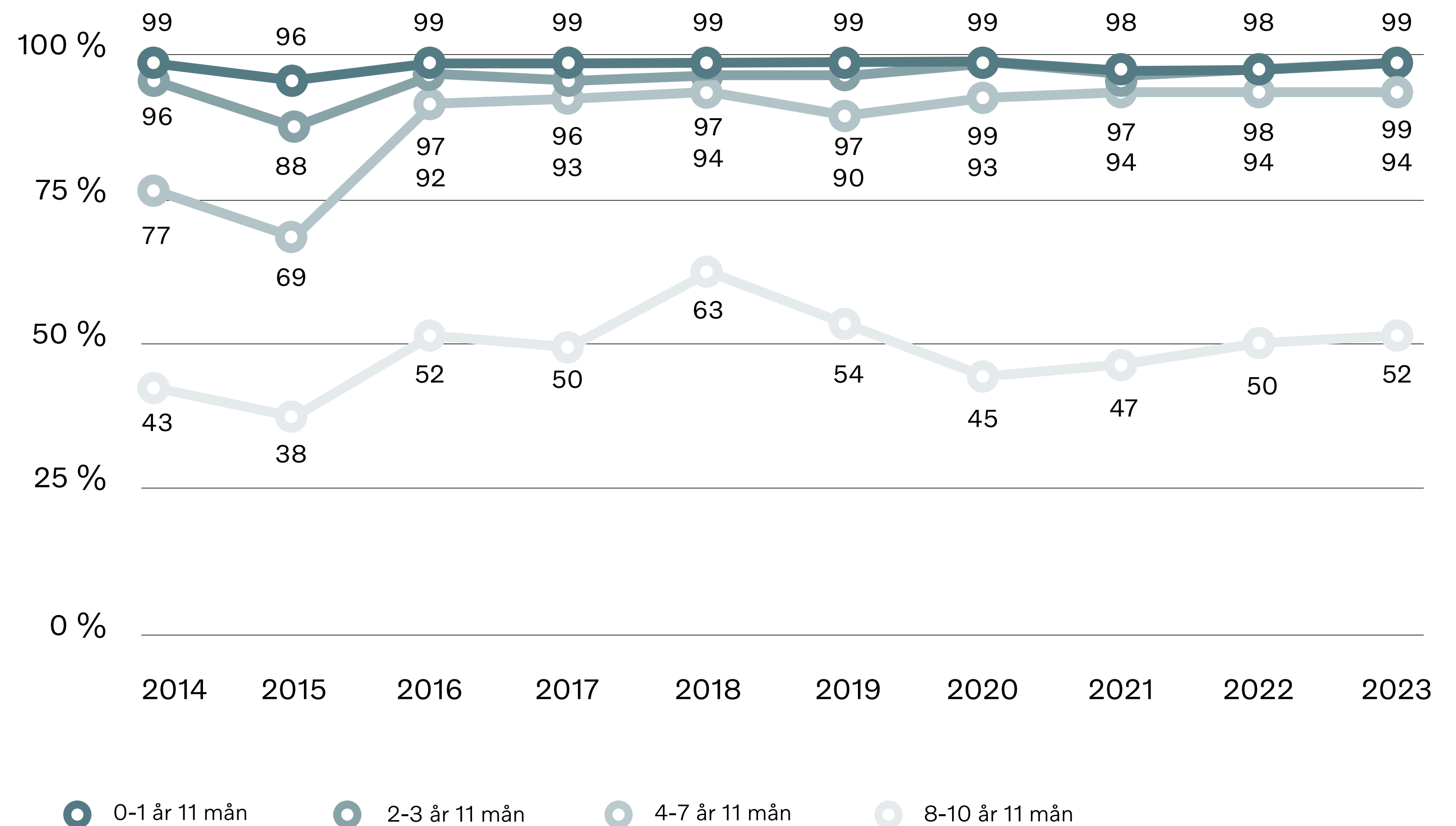
1.1 Användning av barnskydd kopplat till ålder

Sverige har alltid legat i framkant gällande barnsäkerhet i bil, sett ur ett internationellt perspektiv. Resultatet av årets undersökning visar fortsatt relativt hög kunskap hos föräldrar, och visar också att de allra flesta barn sitter med någon form av barnskydd i bilen. Barn upp till åtta år åker i mycket hög utsträckning med ett extra skydd i bilen, hela 97 % av föräldrarna svarar att de alltid använder någon form av skydd till sina barn. Den höga siffran har glädjande nog varit stabil sedan 2016 då vi kunde se en rejäl ökning för barn i åldern 4 - 8 år. 2016 använde 92 % i denna åldersgrupp alltid skydd jämfört med 69 % året innan. I årets undersökning ligger användandet på 94 %.

Däremot visar resultatet i den äldre åldersgruppen, 8-11 år, inte på samma stabilitet gällande förekomsten av skydd. Fram till 2018 kunde vi se en uppgång, då var användandet på topp med 63 % som *alltid* använder bältesstol eller -kudde. Efter det vände trenden och 2020 hade det gått ner till 45 %. Sedan dess har det åter vänt uppåt och i år ligger användandet av skydd på 52 %. Det är positivt att trenden återigen pekar uppåt men samtidigt är det naturligtvis problematiskt att inte fler än hälften alltid använder bältesstol eller -kudde. Andelen som alltid använder barnskydd i denna åldersgrupp skulle behöva öka.

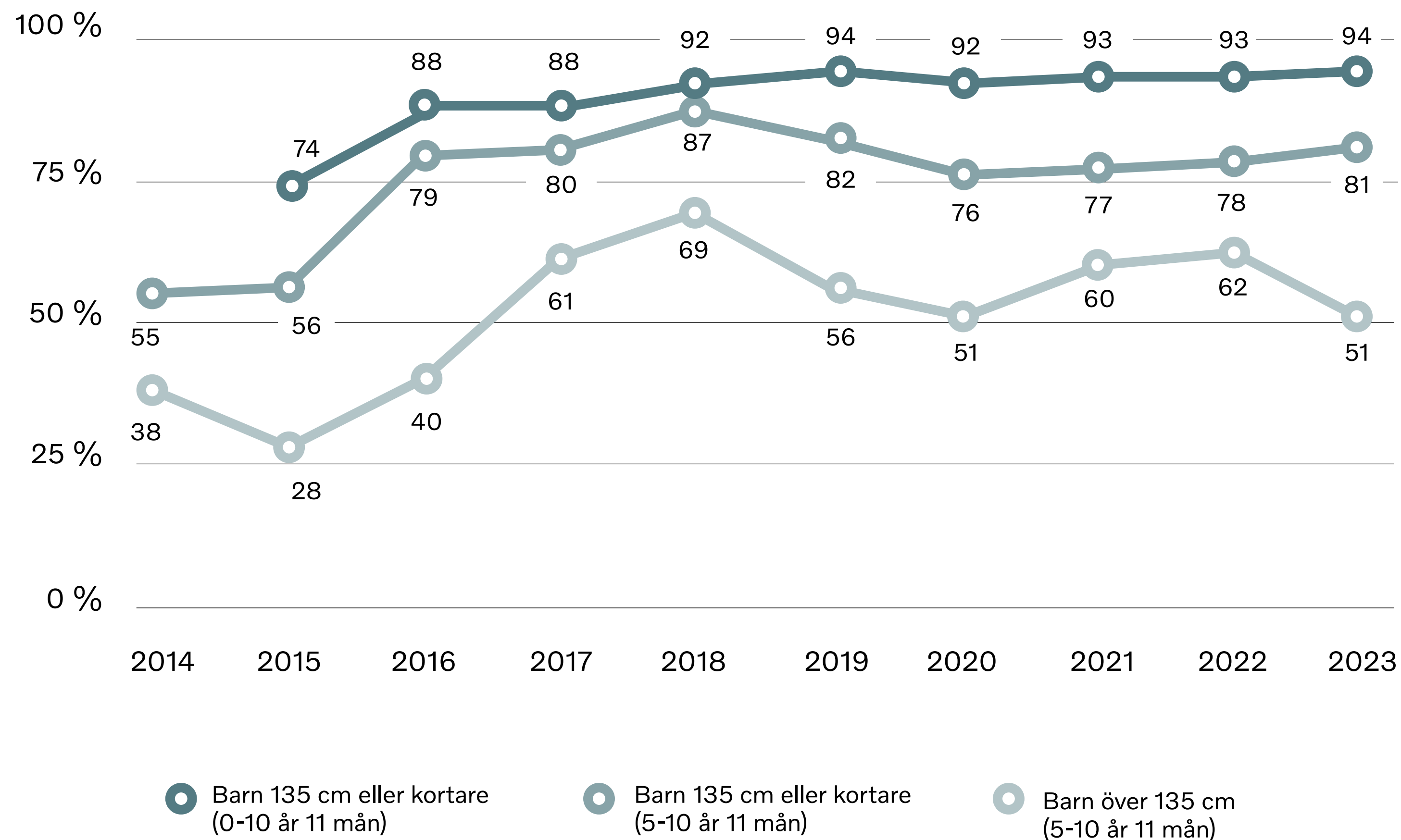
Användning av babyskydd, bilbarnstol, bältesstol/-kudde

Andelen i % som alltid använder barnskydd år 2014-2023 uppdelat per åldersgrupp

Användning av babyskydd, bilbarnstol, bältesstol/-kudde

Andelen i % som alltid använder barnskydd 2014-2023 uppdelat på ålder och längd

1. BARNSKYDD

1.2 Användning av barnskydd kopplat till längd

Utöver ålder har användningen av barnskydd även undersökts i förhållande till barnets längd. Resultatet från undersökningen visar att andelen som alltid sitter med skydd är betydligt högre bland barn som är 135 cm eller kortare, än bland de som är längre. Detta kan förklaras av att lagen säger att barn under 135 cm måste sitta på ett skydd. Forskare rekommenderar dock att barnet ska sitta på skydd upp till 140 cm.

Av de föräldrar som har barn som är längre än 135 cm och inom åldersspannet 5 - 11 år svarar dock en fjärdedel att de ibland eller aldrig använder barnskydd. Det är emellertid glädjande att se att andelen barn över 135 cm som alltid sitter med barnskydd ökade markant från 2020 med 51% till 62% år 2022. I årets undersökning kan vi dock se en nedgång igen och vi är tillbaka på samma nivå som 2020. Det är dock många som anger oftast som svarsalternativ så om vi räknar in andelen som anger alltid och oftast är användandet 74%.

i

Enligt lag ska alla barn som är kortare än 135 cm använda en särskild skyddsanordning (babyskydd, bilbarnstol eller bältesstol/kudde).

Forskare rekommenderar dock att barn ska vara minst 140 cm och 10 - 12 år för att kunna åka helt utan extra skydd. Det beror på att barns skelett inte är tillräckligt utvecklat förrän i förpuberteten och dessutom hamnar bältet lätt fel om barnet är kort.

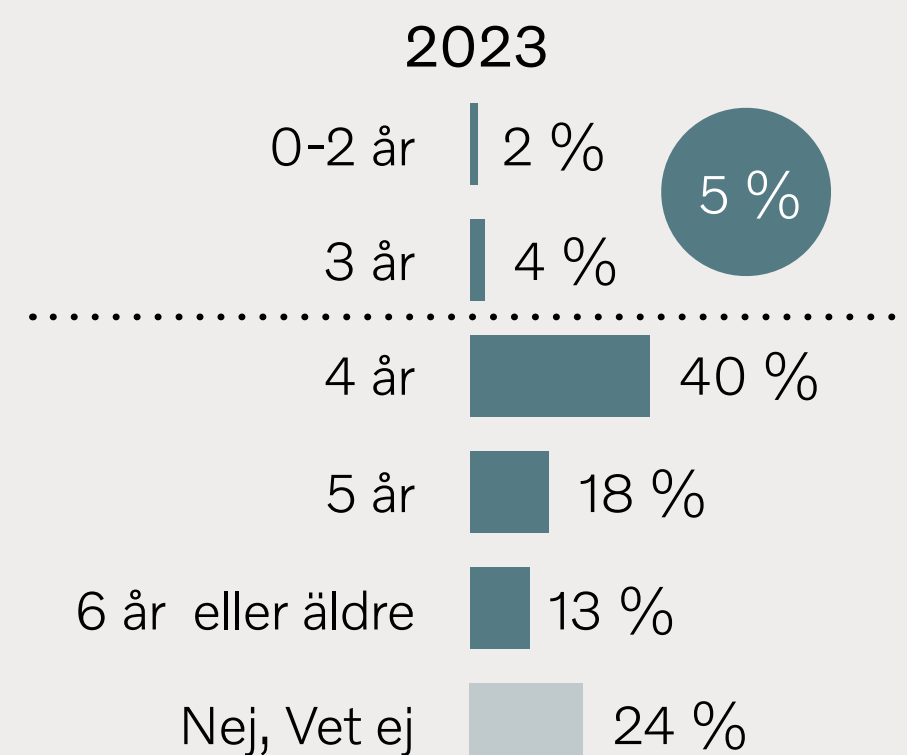
1. BARNSKYDD

1.3 Föräldrarnas kunskap om lagar och rekommendationer

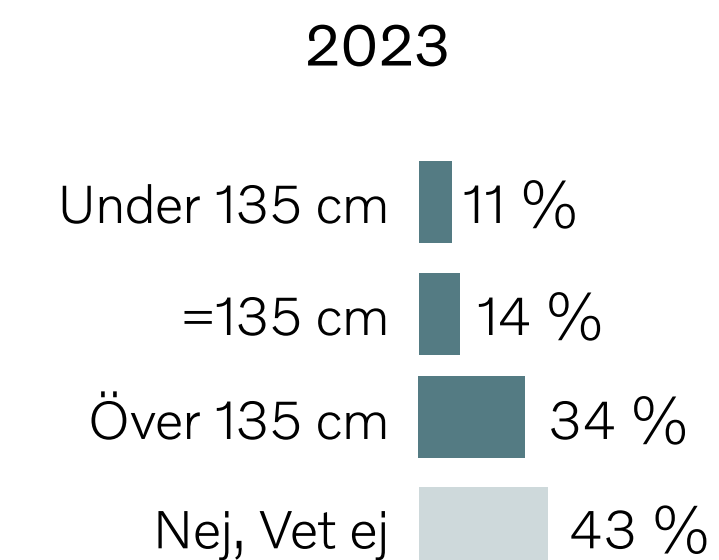
Trots att Sverige ligger i framkant gällande barnsäkerhet i bil internationellt sett är det uppenbart att det finns brister i kunskapen även hos svenska föräldrar.

Det är positivt nog endast 5 % av föräldrarna som tror att det är korrekt att vända ett barn framåt innan 4 års ålder och det är den lägsta siffran sedan frågan började ställas. Den nationella rekommendationen i Sverige säger att barn bör sitta bakåtvänt till minst 4 år. Men det är oroande att nästan en fjärdedel svarar att de inte vet. Här ser vi en risk i att okunskap hos många föräldrar på sikt kan leda till en tillbakagång mot att vända för små barn framåt för tidigt. Dessutom är andelen män som inte vet nästan dubbelt så stor som andelen kvinnor, 32 % jämfört med 18 %.

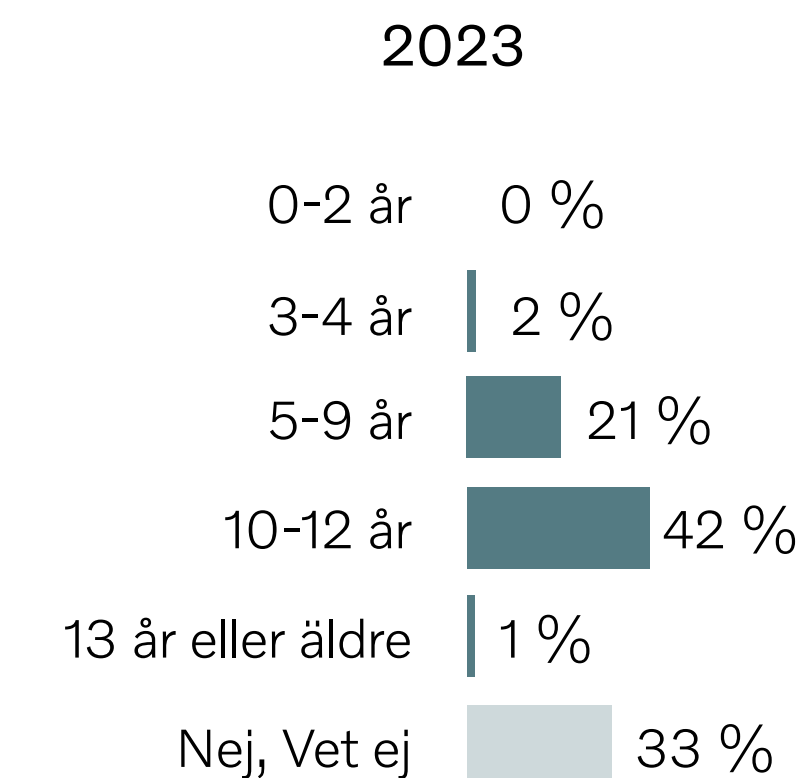
Vet du vilken ålder ett barn bör ha för att sitta framåtvänt i bil?

Vet du vid vilken längd ett barn får åka utan bältesstol eller bälteskudde?

Vet du hur länge barn bör åka med bältesstol eller bälteskudde?

87% av föräldrarna svarar att de känner till reglerna och rekommendationerna om barn och barnskydd i bil. Men när vi ställer ytterligare frågor ser vi att det råder stor kunskapsbrist.

När det gäller längden säger lagen att ett barn ska sitta på skydd upp till 135 cm. Så många som 43 % av de tillfrågade föräldrarna känner inte till vilken längd som gäller.

När det gäller till vilken ålder ett barn bör sitta på bältesstol eller kudde är det endast 4 av 10 som vet att det är 10 - 12 år som rekommenderas av forskare. Resterande svarar fel eller vet inte. Det är fler män som inte vet än kvinnor, 36 % jämfört med 31 %. Resultatet blir att ungefär hälften av alla barn år 2023 tyvärr slutar sitta på barnskydd innan de uppnått den rekommenderade åldern.

1. BARNSKYDD

1.4 Föräldrarnas upplevda kunskapsnivå om barnsäkerhet i bil

Respondenterna fick skatta sin egen generella kunskapsnivå om barnsäkerhet i bil. Resultatet visar att 74% av de tillfrågade föräldrarna anser sig kunna tillräckligt om ämnet vilket är den lägsta siffran sedan frågan ställdes för första gången 2018.

Skillnaden mellan könen är försumbar. Vi kan däremot se att kunskapen är högre bland svarande med mer än ett barn. I den gruppen svarar 78% att de kan tillräckligt jämfört med 70% bland dem med ett barn.

Den upplevda kunskapsnivån är lägre i storstäderna totalt sett jämfört med mindre orter. Det skiljer sig dock storstäderna emellan. Göteborg har högst andel som säger sig ha tillräckliga kunskaper (79%). I Malmö är andelen 71% och i Stockholm 67%.

2. BAKÅTVÄNT

2.1 Positiv utveckling av användning av bakåtvänd bilbarnstol – men skillnad mellan stad och landsbygd

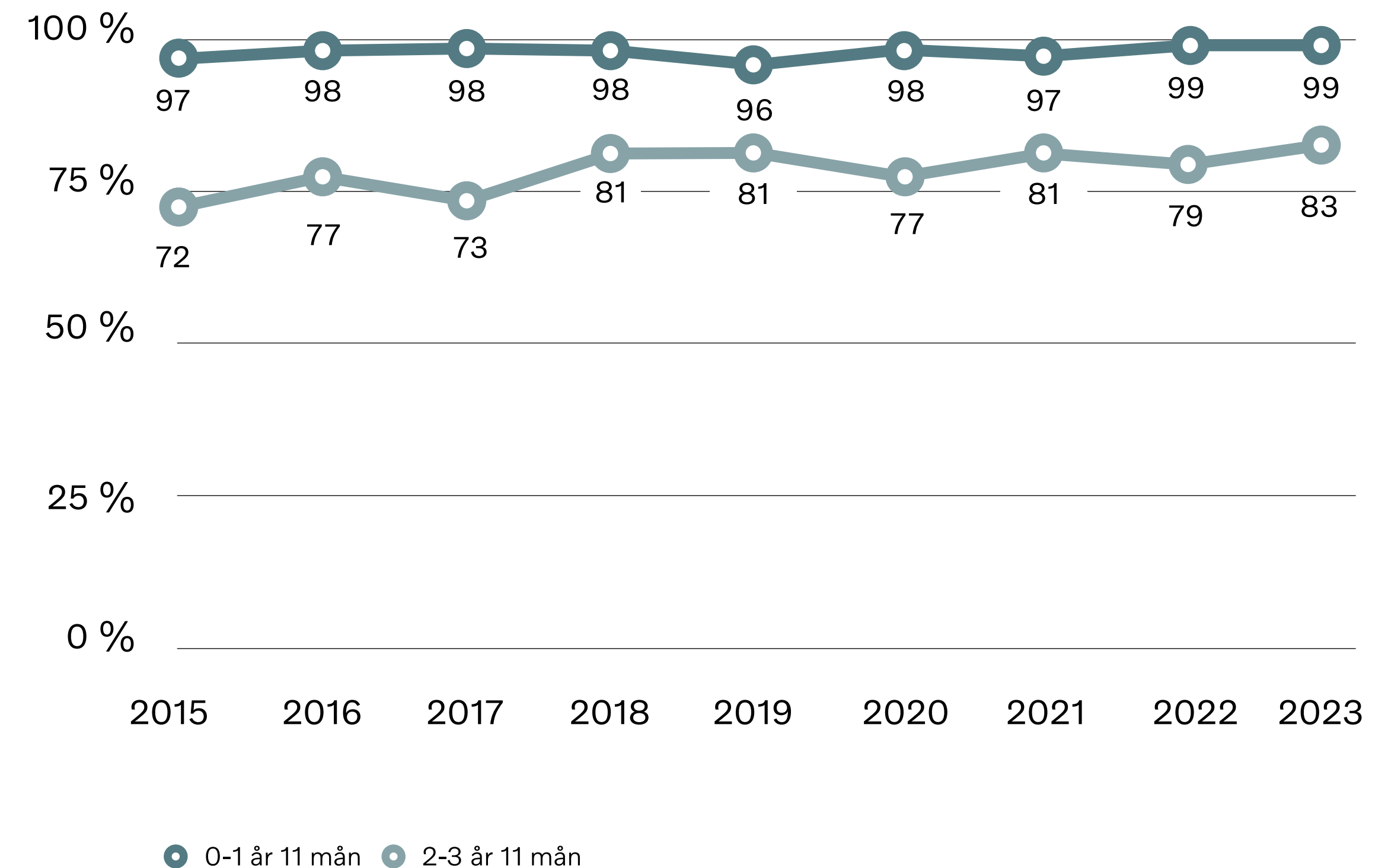
Sverige är ett föregångsland när det kommer till att låta små barn åka bakåtvänt. Den svenska nationella rekommendationen att barn ska sitta bakåtvänt till minst 4 års ålder märks också i jämförelser av olycksstatistik med de länder där de flesta små barn sitter framåtvända tidigare. Enligt European Road Safety Observatory har vi även en lägre dödlighet i denna åldersgrupp jämfört med många andra europeiska länder.

Glädjande nog fortsätter svenska föräldrar att vara föredömen – en generell positiv utveckling över åren för bakåtvänt åkande kan konstateras. Användningen av bakåtvänd bilbarnstol är stabilt hög sedan 2018 års mätning bland barn i de båda yngre åldersgrupperna. Av barnen i åldersgruppen 2-4 år sitter 83% bakåtvända. Bland de allra yngsta barnen, de upp till två år, sitter idag hela 99 % av barnen bakåtvända.

Den stora förändringen kommer när barnet fyller 4 år, då endast 26% alltid sitter bakåtvända. Det är alldeles för få men det positiva är att det är en ökning från 2022 då siffran låg på 18%.

Men även om utvecklingen är positiv visar undersökningens resultat att 1 av 6 (17%) i åldern 2 - 4 år alltid eller ibland åker framåtvänt. Det innebär att det är alltför många barn som utsätts för onödig risk genom att vändas framåt för tidigt. Anledningarna till att vända barnet framåt för tidigt har i Volvias tidigare undersökningar visat sig bero på att man tror att stolen är urvuxen, att det är smidigare med framåtvänt eller att barnet är åksjukt. Många föräldrar har uppfattningen att det är obekvämt - eller felaktigt att det skulle vara farligt - för barn att sitta med böjda ben.

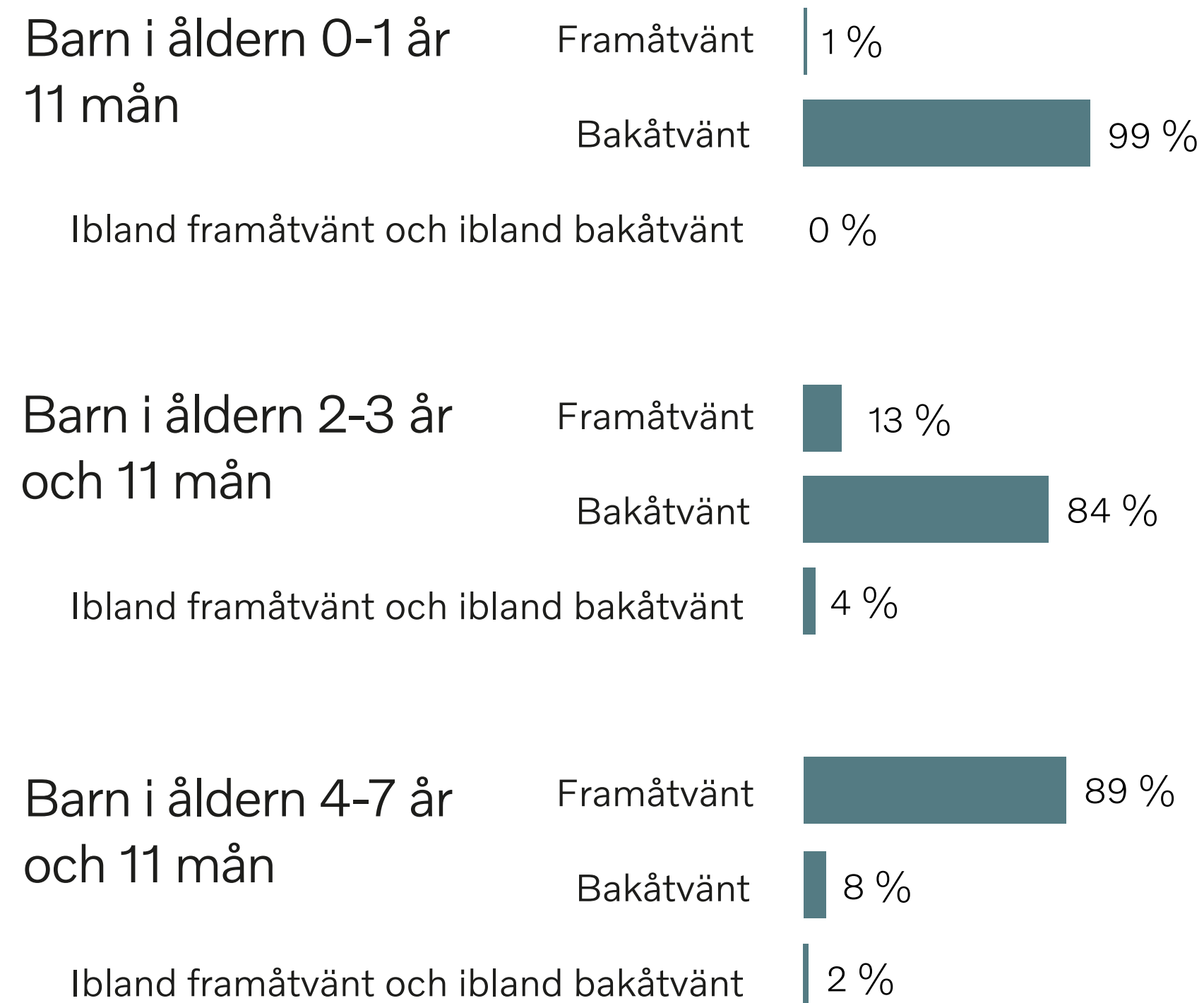
Andelen i % som sitter bakåtvänt mellan år 2015-2023
uppdelat per åldersgrupp

Den nationella rekommendationen i Sverige säger att små barn åker säkrast i bakåtvända babyskydd eller bakåtvända bilbarnstolar. Barn ska sitta bakåtvänt till minst 4 års ålder, gärna längre.

Hur sitter barnet i bilen?

”Rekommendationen är att barn åker bakåtvänt till de är minst fyra år, helst längre. Detta då yngre barn har tyngre huvuden relativt kroppen och en outvecklad nackmuskulatur. De är därmed särskilt utsatta vid en krock och det går inte att nog understryka hur viktigt bakåtvänt åkande är.”

MAGDALENA LINDMAN, FORSKNINGSLEDARE TRAFIK PÅ IF OCH VOLVIA.

Se film hur Elly, 4 år, ska sitta i bilen för att åka säkert.

I studien kan vi urskilja vissa regionala skillnader. Ju större stad, desto högre andel av barnen i åldern 0-4 år sitter bakåtvända. I storstäderna (Stockholm, Göteborg och Malmö) sitter alltid 95% bakåtvända. Andelen sjunker gradvis och på landsbygden/i mindre samhällen är andelen 85%.

i

I en bakåtvänd bilbarnstol bromsas huvudet upp tillsammans med resten av kroppen, och belastningen på barnets skalle, nacke och rygg blir mindre och jämnare.

Små barn som åker i framåtvända stolar löper upp till 5 gånger högre risk att drabbas eller skadas svårt jämfört med barn som

åker bakåtvända. Vid en kraftig inbromsning eller krock kastas huvudet framåt på ett barn som sitter framåtvänt med enorm kraft. Det enda som håller tillbaka huvudet är nacken. Ett yngre barns utvecklade nackkotor gör att nacken inte klarar denna belastning. På en 3-åring utgör huvudet 18 % av barnets totala vikt jämfört med 6 % på en vuxen.

3. FRAMÅTVÄNT

3. Användning av framåtvända barnskydd

Vanligast är att barnet vänds framåt när det blir 4 år (68%), vilket fortfarande är på gränsen till för tidigt enligt många forskare. De flesta barn har inte växt ur sina bakåtvända stolar vid den här åldern utan skulle med fördel kunna sitta bakåtvänt längre. Barns utvecklingskurva, längd och kroppsbyggnad är högst individuell vilket innebär att många fyraåringar inte uppnått den längd som krävs för att åka framåtvänt säkert. Även om framåtvända stolar är godkända från en viss vikt eller längd så bör man alltid säkerställa att barnet kan sitta korrekt i en framåtvänd stol innan man börjar använda en sådan. Annars finns risk för så kallad "underglidning," vilket innebär att barnet glider ur stolen underifrån.

Vid 5 års ålder sitter de flesta barn (93%) framåtvända vilket går i linje med de nationella rekommendationer som finns angående placering av små barn i bilen.

Det är glädjande att se att andelen som använder extra barnskydd fortsätter att öka, i åldern 4 - 8 år sitter i stort sett alla alltid eller oftast i en stol eller på en kudde.

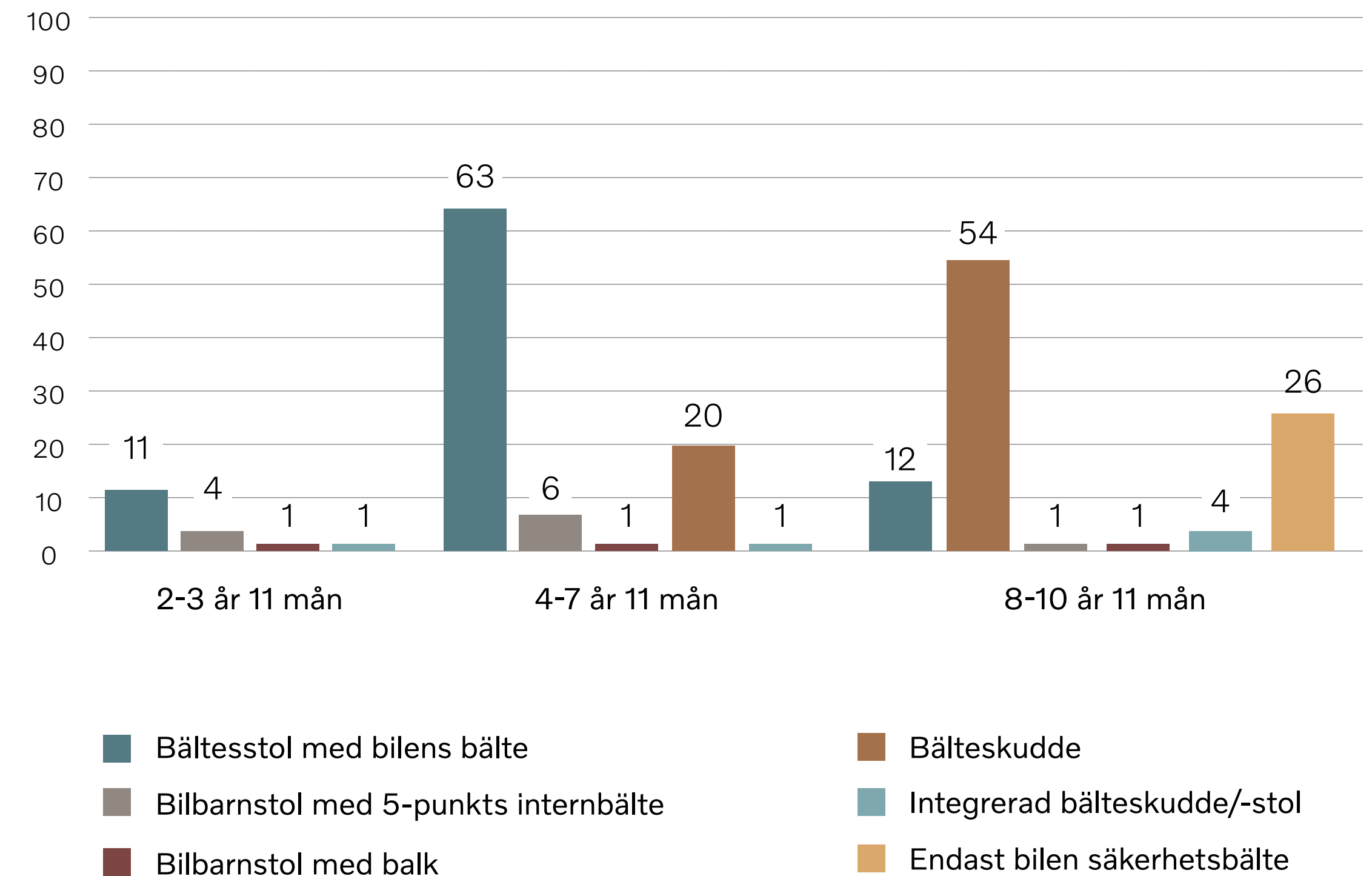
Men i den äldsta åldersgruppen, dvs 8 – 11 år, har andelen minskat drastiskt sedan 2018 och där anger hela 26% att deras barn alltid sitter utan extra skydd.

Att så många sitter utan barnskydd är oroande då de flesta barn inte är kroppsligt tillräckligt utvecklade för detta.

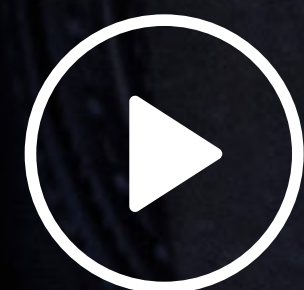
När barnen vänds framåt ska man först använda en bältesstol och inte en bälteskudde. Detta beror på att yngre barn i den åldern rör sig mycket och bältet riskerar att snabbt hamna fel på barnet. En bältesstol "ramar in" barnet och styr även axeldelen av säkerhetsbältet så att det placeras korrekt på axeln.

Vid 7 års ålder är bälteskudden vanligast. För en del barn kan detta vara för tidigt då det finns en risk att säkerhetsbältet hamnar fel på överkroppen. De skulle behöva hjälpen av bältesledaren som finns i bältesstolen för att säkerhetsbältet ska styras rätt.

Vad av följande använder du oftast för barnet fött...?
Andel i % uppdelat per åldersgrupp

Se film vad man ska tänka på när barnet sitter i en framåtvänd bältesstol

i

Bältesstol eller kudde rekommenderas av forskare upp till dess att barnet är 140 cm och 10 - 12 år. Anledningen till åldersrekommendationen är att barns höftkamar inte är färdigutvecklade och kan inte styra ner bältet mot höfterna innan förpuberteten. Vid en krock eller häftig inbromsning kan midjebältet tränga in i buken och ge inre skador. Bältesstolen/kudden är till för att höja upp barnet och

placera bältet på rätt plats över höfterna och inte över magen. Skyddet hjälper även bältet att löpa ordentligt över axeln och bröstet. Det är farligt om bältet hamnar för långt ut på axeln då risken ökar för att överkroppen ska glida ur bältet vid en häftig inbromsning. Följden av detta blir huvud-, nacke- och ryggsador.

3. FRAMÅTVÄNT

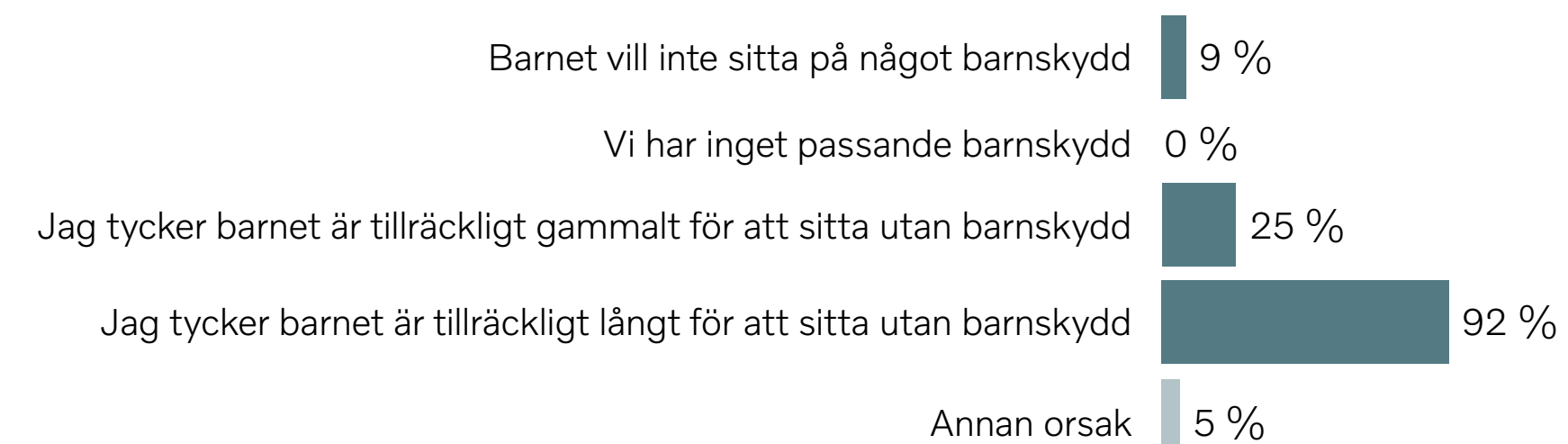
3.1 Sitta helt utan extra barnskydd

För åldersgruppen 8-11 år är det så många som 26% av föräldrarna som anger att deras barn aldrig sitter på något extra skydd i bilen. I år ställde vi frågan vad anledningen var till att barnet inte sitter på något barnskydd. Den klart vanligaste orsaken är att barnet anses vara tillräckligt långt för att sitta utan barnskydd. Därefter anges orsaken att barnet anses vara tillräckligt gammalt för att sitta utan barnskydd. Detta är oroväckande då barns kroppar i den åldern inte är tillräckligt utvecklade för att sitta helt utan extra skydd.

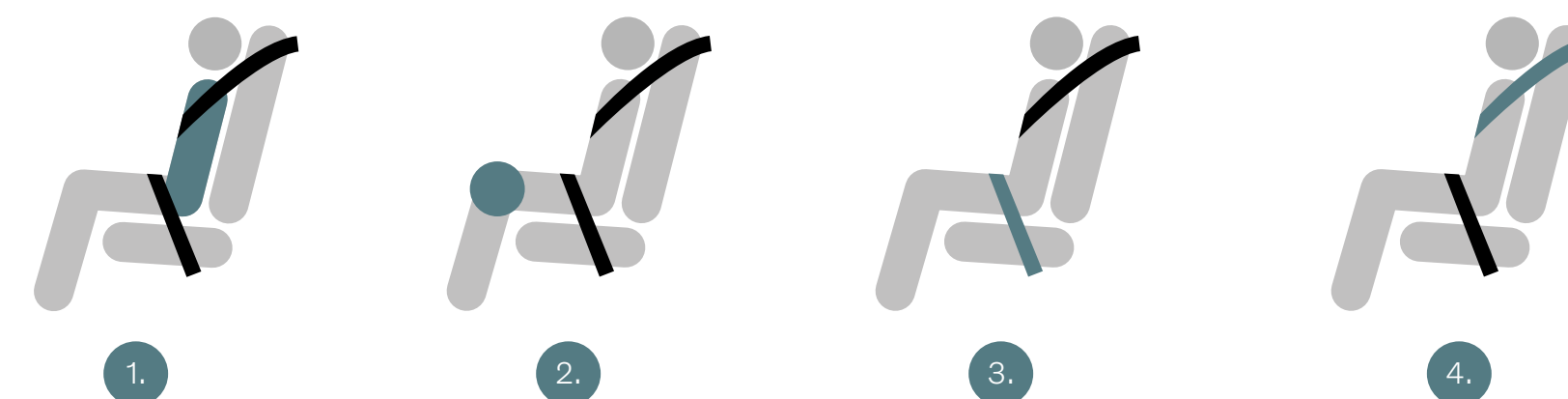
För att barn ska kunna sitta utan extra skydd i bilen behöver barnets knäveck kunna runda bilsätets kant när barnet sitter helt in mot ryggstödet. Är barnet för kort kommer det att glida fram på sätet för att sitta skönare, med risken att höftbältet glider upp på magen. Det är först när barnet uppfyller de fyra stegen som illustreras i bilden till höger som det kan sitta helt utan bältesstol eller kudde, dvs endast med bilens säkerhetsbälte.

Vad är anledningen till att barnet som är fött ... inte sitter på något barnskydd? Flera svar möjligt.

Bas: Använder aldrig skydd
Barn i åldern 8-10 år och 11 mån

Först när barnet uppfyller nedan fyra steg kan det sitta helt utan bältesstol eller kudde

1. Ryggen och rumpan är mot bilsätet

2. Knävecket böjs vid sätets kant

3. Höftdelen av säkerhetsbältet ligger mot höft/övra delen av låren, inte mot magen

4. Diagonaldelen av säkerhetsbältet ligger mitt på axeln

4. ANVÄNDA BÄLTE

4.1 Förekomsten av bältesanvändning

Resultaten av de senaste årens undersökningar visar att användandet av bilbälte är högt och stabilt för alla barn. Bara i undantagsfall åker svenska barn utan bälte.

Av de barn som åkt utan bälte visar sig den vanligaste anledningen bland föräldrar vara att man bara åker en kort sträcka.

Därefter är den vanligaste anledningen att man håller så låg hastighet att risken för en olycka är liten. Det är oro-väckande anledningar då risken att skadas är stor redan i låga hastigheter. Utan bälte klarar en vuxen person i bästa fall en krock i ungefär 7km/tim förutsatt att hen är förberedd och kan hålla emot. Det klarar inte ett barn av.

70

6 våningar

Att frontalkrocka i 70 km/h är som att falla från sjätte våningen

50

3 våningar

Att frontalkrocka i 50 km/h är som att falla från tredje våningen

30

1 våning

Att frontalkrocka i 30 km/h är som att falla från första våningen

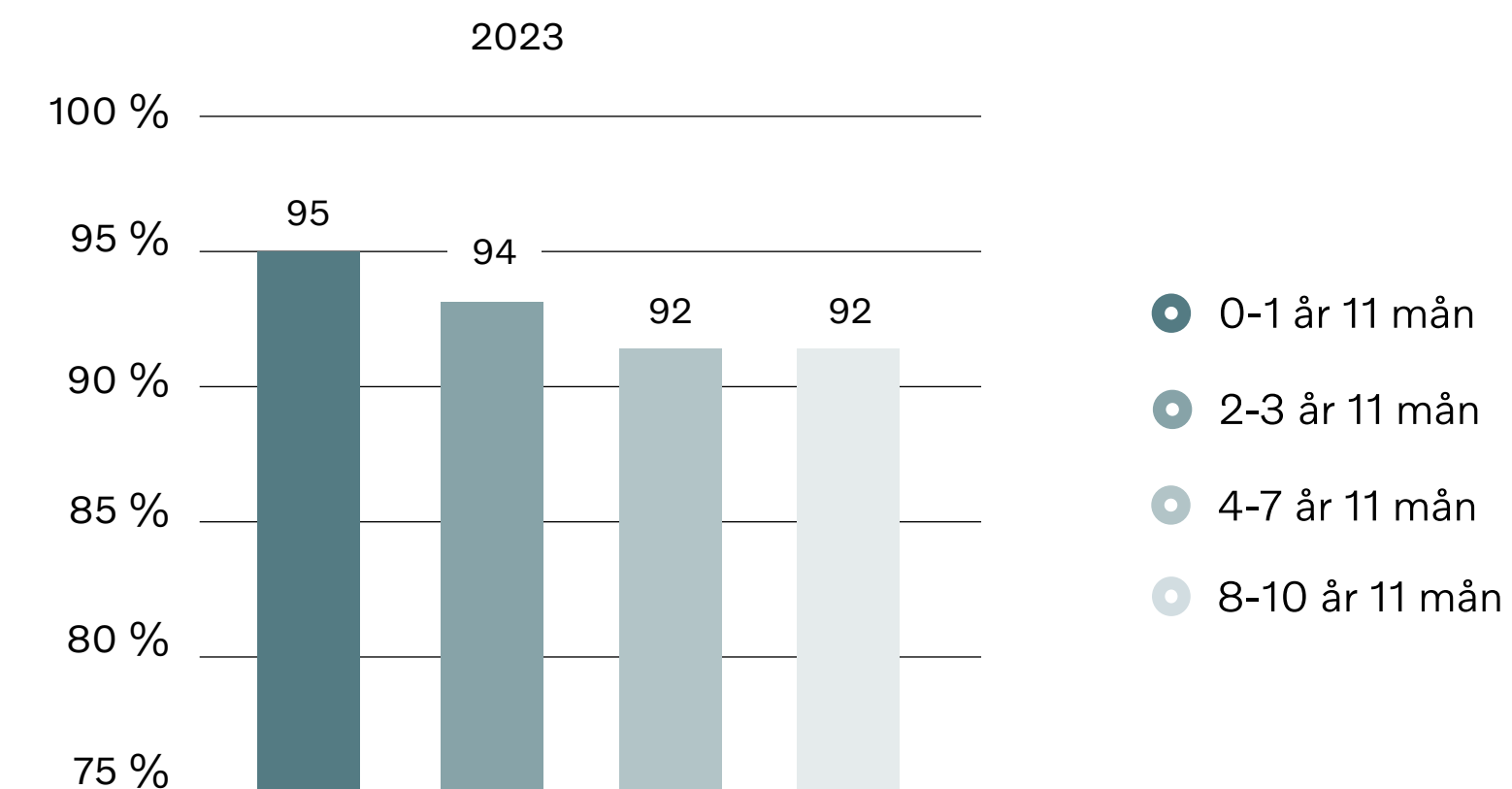
Visste du att?

Redan vid låga hastigheter blir kraften stor vid en eventuell krock. Utan bälte klarar en vuxen person i bästa fall en krock i ungefär 7 km/tim förutsatt att hen är förberedd och kan hålla emot. Den förmågan och kraften har inte barn. Det kroppen utsätts för vid en krock i 50 km/tim motsvarar ett fall från tredje våningen.

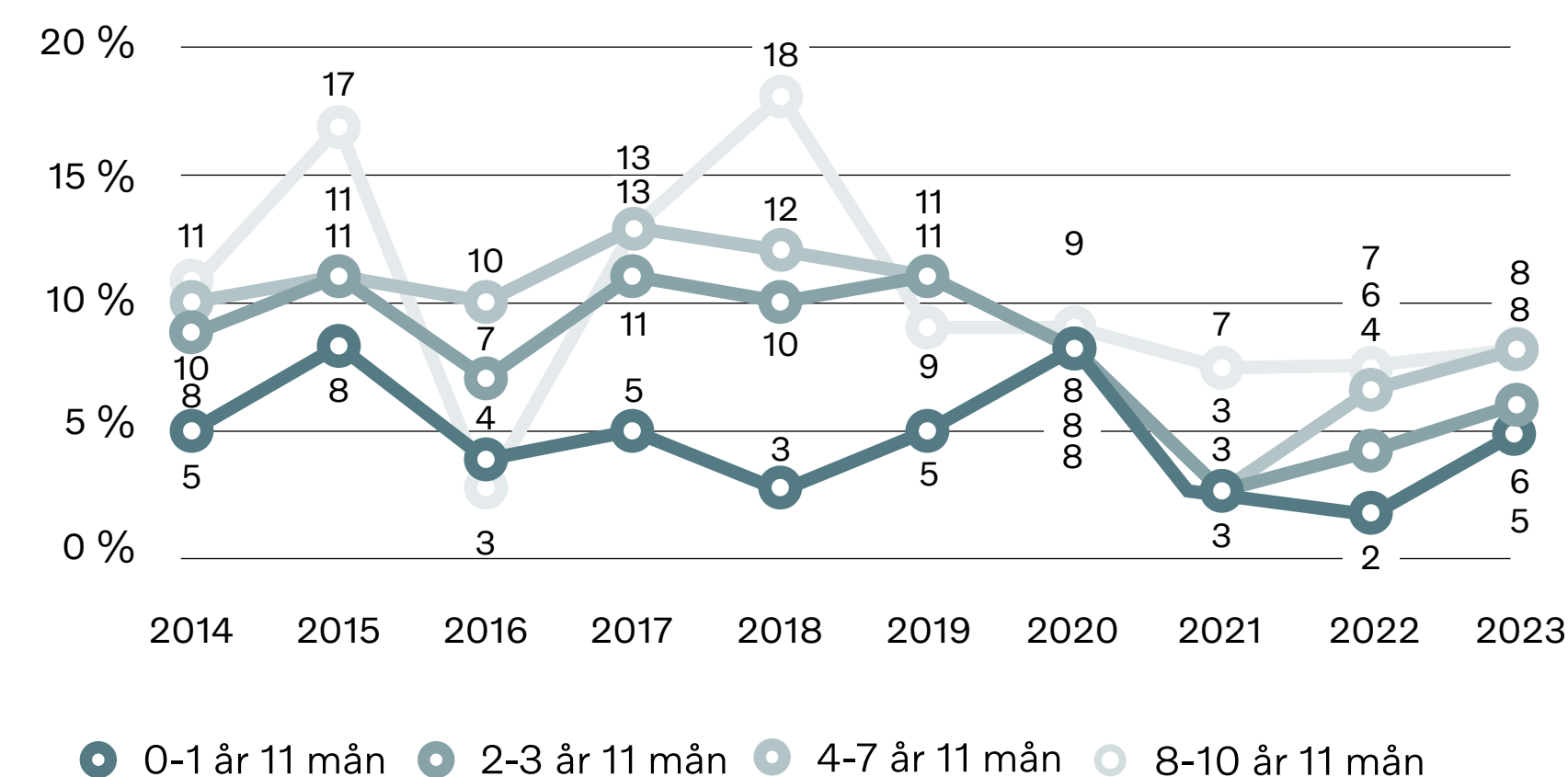
i

Bältesanvändning

Andelen i % som anger att barnet alltid har bälte uppdelat per åldersgrupp

Andelen i % som anger att barnet ofta, ibland eller enstaka gång åker utan bälte uppdelat per åldersgrupp

4. ANVÄNDA BÄLTE

4.2 Låta barnet sätta fast bältet själv

Att lära sina barn om säkerhet och lära dem att sätta fast bältet själva är viktigt. Men det är också viktigt att inte glömma bort att de fortfarande är barn och att man som förälder bör vara noga med att kontrollera att bältet sitter korrekt innan man kör iväg. Andelen treåringar som sätter fast sitt bälte själv, från någon enstaka gång till att det händer ofta, ökade rejält mellan 2021 och 2022, från 8% till 20%. I år kan vi se en minskning igen då siffran ligger på 16%. Bland de lite äldre barnen, 4 - 8 år, får 36% av barnen ofta sätta fast bältet själva. Lika stor andel anger samtidigt att det aldrig hänt.

Det behöver som sagt inte vara fel att låta barnen sätta fast bältet själva, särskilt inte när det kommer till de lite äldre barnen. Det är positivt om barnet lär sig hur bältet ska sitta korrekt. Men bland de föräldrar som låter sina barn sätta fast sig är det många som inte säkerställer hur bältet sitter. För barn i åldern 4-8 år anger 54% av föräldrarna att de alltid kontrollerar och endast 27% av föräldrarna till barn i åldern 8 - 11. För de äldsta barnen är det hela 19% av föräldrarna som aldrig kontrollerar så bältet sitter rätt.

Så ska bältet sitta

Bältet ska vara sträckt och tätt intill kroppen. Det ska sitta över höften, ner mot låren och inte upp på magen. Diagonalbältet ska löpa över axel och bröst. Det ska hamna mitt på

axeln eller nära halsen. Tänk på att dra åt bältet när du har satt fast det. Ju närmre kroppen bältet sitter, desto bättre skydd får barnet.

4. ANVÄNDA BÄLTE

4.3 Hur ska bältet sitta?

Säkerhetsbältet är utan tvekan en livräddare. Men för att det ska uppnå full skyddseffekt måste bältet sitta rätt. När barnet blivit stort nog att åka framåtvänt är det därför viktigt att fortsätta med skydd i form av bältesstol eller bälteskudde. På det sättet kommer barnet upp i höjd och säkerhetsbältet kommer på rätt plats över höfterna ner mot låren och över axel och bröst.

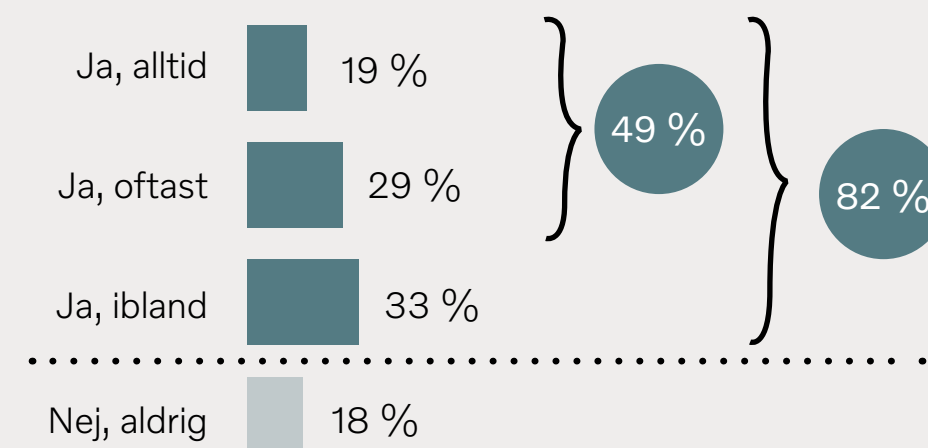
För att säkerhetsbältet ska fungera optimalt är det viktigt att kläder, kuddar eller annat inte ligger i vägen för att bältet ska kunna få nära kontakt med kroppen. Särskilt viktigt är det för barn som åker framåtvänt. När temperaturen sjunker kan det vara frestande att låta barnet behålla den varma vinterjackan på men de tjocka kläderna bidrar ofta till att bältet glider för långt ut på axeln eller upp på magen. När barnet inte fångas upp på rätt sätt av bältet vid en krock är risken stor för skador till exempel i magen eller på huvud och nacke.

Man bör aldrig låta barnet ha bältet under armen eller en kudde innanför bältet även om man ska köra långt.

Resultat från vår undersökning visar att 8 av 10 åtminstone ibland knäpper upp eller tar av tjocka plagg innan barnet får på sig bälte. Knappt hälften uppger att de alltid eller oftast gör det. Allra viktigast är det att bältet sitter nära kroppen på de barn som åker framåtvända.

När barnet åker bil vintertid och ska få på sig bältet, brukar du ta av barnet tjocka kläder alternativt knäppa upp tjocka kläder så att bältet hamnar innanför jackan och tätt mot kroppen?

2023

4. ANVÄNDA BÄLTE

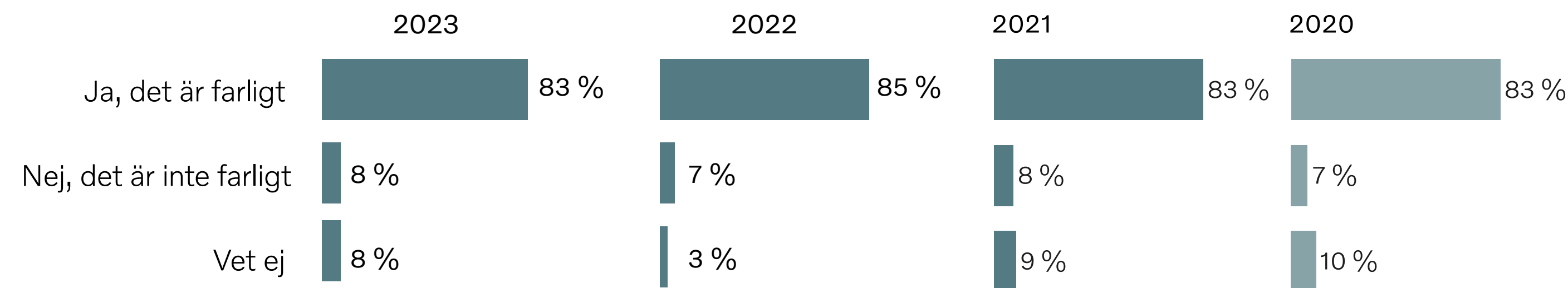
4.4 Myter och föräldrars kunskap om hur bältet ska sitta

En vanligt förekommande uppfattning är att det är farligt om bältet vilar mot barnets hals, hela 83% av de tillfrågade föräldrarna tror att så är fallet. Det stämmer inte.

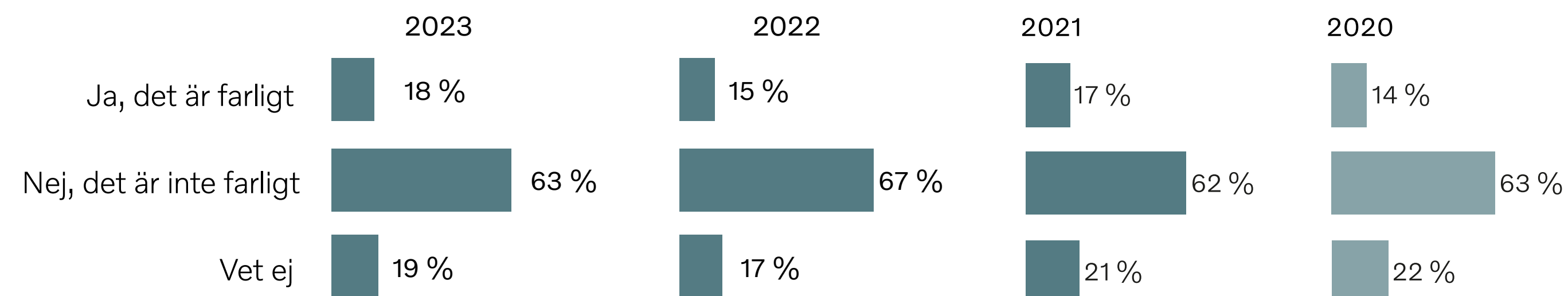
Det ser kanske inte så skönt ut, men det kommer inte att skada barnet vid en eventuell krock. Däremot kan barnet uppleva ett komfortrelaterat obehag som barnet eller föräldrarna vill lösa. Det är viktigt att se över om barnet sitter korrekt placerat, kanske behöver bältesstolen eller kudden flyttas lite i sidled. Man kan också lägga en tunn tygbit mellan bälte och hals. Risken för skada är mycket större om säkerhetsbältets diagonala del sitter för långt ut på axeln eller under armen.

En annan uppfattning är att det kan vara farligt för barn att sitta med böjda ben i en bakåtvänd bilbarnstol. Det stämmer inte. Barn tar inte skada av att sitta med böjda ben, de är vana att sitta med böjda ben t ex när de leker. Majoriteten av respondenterna vet att det är ofarligt, men vi ser också att 18% tror att det är farligt och 19% säger att de inte vet. Även denna okunskap kan bidra till att man tror att den bakåtvända stolen är urvuxen och att det är dags att vända barnet framåt. Okunskapen har ökat marginellt sedan frågan ställdes första gången 2019.

När barnet sitter med bilbältet på kan bältet komma att ligga mot sidan av barnets hals. Tror du att det är farligt eller inte?

När barnet sitter i en bakåtvänd bilbarnstol har det ibland böjda ben. Tror du det är farligt eller inte?

5. Hantering av barnskydd i taxi

Vi har konstaterat att det är viktigt att skydda barnen i bilen. Men hur löser man det med barnskydd när man inte tar den egna bilen, som vid en taxiresa?

Hur gör man om man ska ta med barnets kompis i bilen? Vi har undersökt båda dessa frågor.

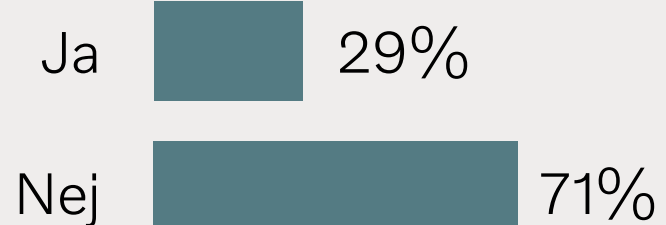

5.1 Hur vanligt är det att åka taxi med barn?

Det förekommer att man åker taxi med sina barn men hur är det med säkerhetstänket gällande barnen. Vi har undersökt hur vanligt det är att man åker taxi med barn. 29% av de tillfrågade har uppgett att de åkt taxi med sitt/sina barn. Storleken på bostadsort påverkar svaret. Ju större stad, desto fler har åkt taxi med barn. I de tre storstäderna är det 46% som gjort det någon gång och i andra större städer 30%. I mellanstora städer är andelen 25% och i mindre orter och på landsbygden endast 17%.

Av de som sagt att de åkt taxi under det senaste 12 månaderna är det vanligast att det endast skett någon enstaka gång. Det är ganska jämnt fördelat över åldrarna på barnet.

Har du åkt taxi med ditt/dina barn (inkluderar Uber och andra taxiliknande tjänster)?

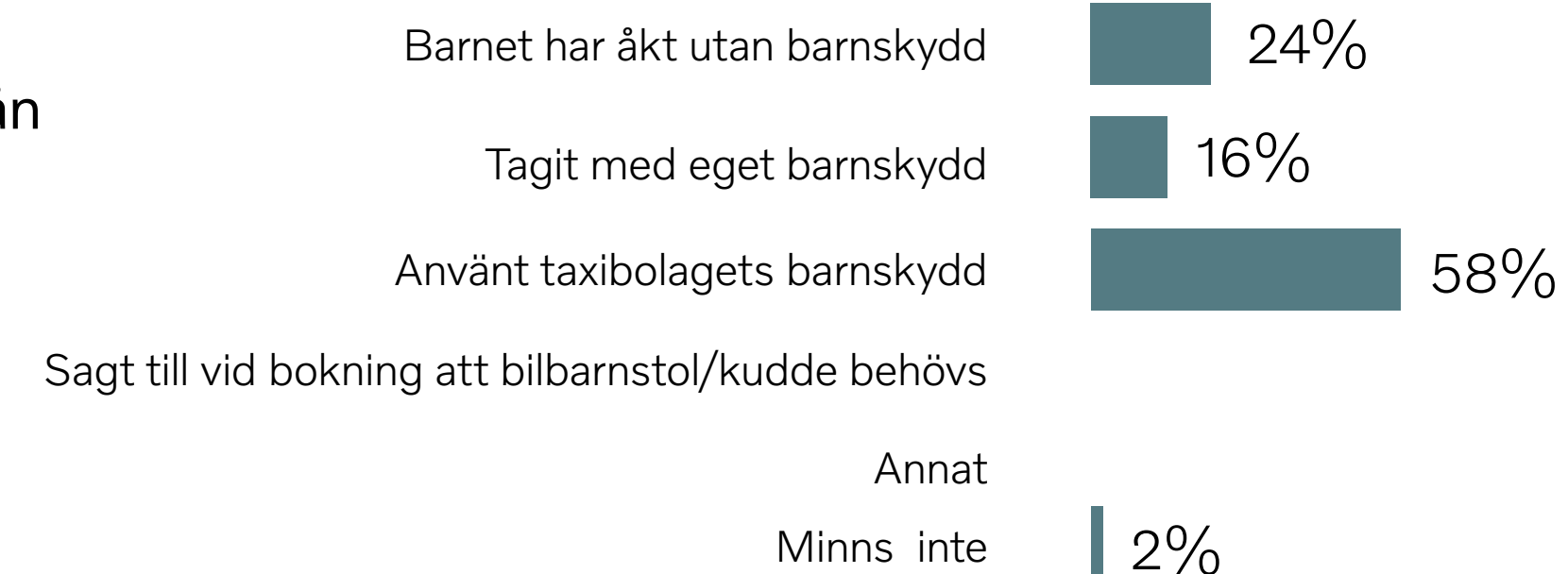
Barn som är yngre än tre år får inte åka i fordon där det inte finns möjlighet att använda en särskild skyddsanordning för barn så som bilbarnstol/kudde. Det finns dock ett undantag vid tillfällig färd i taxi under korta sträckor, men då får barnet inte åka i framsätet.

5.2 Användning av barnskydd i taxi

När det kommer till frågan hur man löst det med barnskydd i taxin är det allra vanligaste är att barnen har använt taxibolagets barnskydd, 58%. 16% anger att de tagit med eget barnskydd. En knapp fjärdedel anger att barnet åkt utan barnskydd. Det är framförallt barn i åldersgruppen 8-11 år som åkt utan barnskydd.

Hur har du oftast gjort när du åkt taxi (inkluderar Uber och andra taxiliknande tjänster) med ditt barn fött...?

Barn i åldern
0–10 år och 11 mån

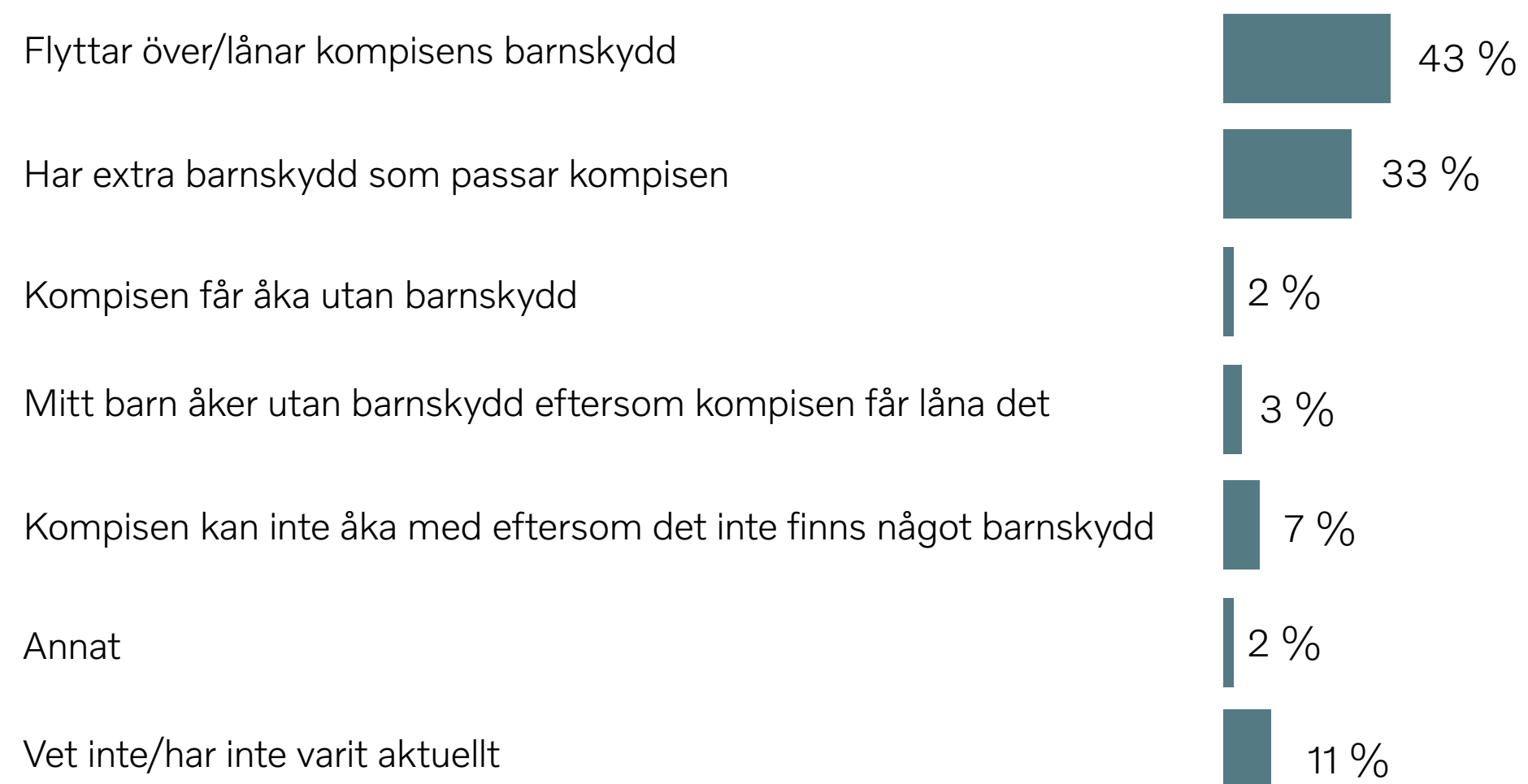
2023

5.3 Skydd till kompis barn som åker med i bilen

Vi har också undersökt hur en situation där barnets kompis ska åka med i bilen skulle hanteras när det gäller barnskydd. Det vanligaste svaret är att man lånar kompisens barnskydd och flyttar över till den egna bilen. En tredjedel svarar samtidigt att de har ett extra barnskydd som kompiserna kan få använda. Denna andel är högre bland dem som har två eller flera barn än bland dem som har ett, 39% jämfört med 27%. Positivt är att endast 5% anger att ett barn får åka utan barnskydd vid tillfället.

Om en kompis till ditt barn skulle åka med i din bil och kompiserna också behöver barnskydd i bilen, hur löser du det?

För mer information om undersökningen eller
Volvias arbete med barnsäkerhet i bil kontakta:

Sofia Bergfors, Barnsäkerhetsansvarig
sofia.bergfors@volvia.se
076 893 29 23

Helena Lundberg, Projektledare barnsäkerhet
helena.lundberg@volvia.se
070 607 49 73

VOLVIA